

Секція: Державне управління

Чукіна Іванна Валеріївна

*кандидат економічних наук,
викладач кафедри публічного управління та адміністрування
Уманського національного університету садівництва
м. Умань, Україна*

ЗАЛУЧЕННЯ ЖИТЕЛІВ ГРОМАДИ ДО ПРОЦЕСІВ ПЛАНУВАННЯ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Сьогодні питання про участь громадськості в процесі планування та прийняття управлінських рішень перемістилося на передній план порядку денного оновлення влади. Влада розуміє, що чим більше людей братиме участь у суспільному житті, це ключова складова самоуправління, це їх вагомий голос у рішеннях в публічній сфері від яких залежить розвиток та їхнє майбутнє. Дослідження підтверджують, що активний економічний ріст відбувається саме у тих країнах, де розвиваються різні форми співпраці, де є спільна участь громадян у прийнятті рішень та розв'язання місцевих чи суспільних проблем, де працюють мережі громадських об'єднань, існує корпоративна культура колективного планування, налагоджена співпраця влади, бізнесу та громади. За рахунок цього відбувається консолідація активної частини територіальної громади на основі усвідомлення загальних інтересів, у людей з'являються нові зацікавленості і можливості.

Слід зауважити, що на даний момент в Україні існують глобальні потреби, які стосуються підвищення рівня залучення жителів громади до процесів планування місцевого розвитку. На нашу, необхідно створювати та підтримувати різні механізми активізації участі громадськості для того, щоб мобілізувати внутрішні та зовнішні ресурси громади для задоволення соціальних та економічних потреб кожного члена громади. Слід зауважити,

що залучення різних представників населення до роботи з формування стратегії розвитку є реальним кроком до подолання таких явищ, як недовіра людей у можливість «спільної справи», взаємна недовіра, відсутність у них конкретних уявлень про власне майбутнє, неготовність до спільних дій. Подолання цього є серйозним внеском у підвищення людського потенціалу територіальної громади. Територіальні громади мають висококваліфікованих фахівців, експертів, які згодні допомагати місцевій владі з подальшого покращення життя громади. Можливості вирішення проблеми зростають, коли люди працюють разом як команда, а не поодиноці. Багато методів залучення громадян дають змогу місцевим органам влади здобути додаткові ресурси та ефективніше використовувати наявні [3].

Процес об'єднання територіальних громад Уманщини та в цілому Черкащини супроводжувався різноманітними труднощами, які з великим зусиллям вдалося подолати. Часто поставало питання як спільними зусиллями визначити головні напрями розвитку інфраструктури громад, провебсти системну роботу з поліпшення місцевого бізнес-клімату і розширити інвестиційні можливості. звичайно, більшість рішень органів місцевої влади стосується населення району. Якщо в цих рішеннях люди будуть активно брати участь в їхній розробці, то скоріше за все вони будуть дотримуватися управлінського рішення та проводити контроль за їх виконанням. Коли громадяни беруть участь у вирішенні проблеми і приймають рішення то вони стають співучасниками у вирішенні проблеми. У такому разі набагато менш імовірно, що ці громадяни виступлять проти прийнятого рішення. Та й самі рішення, прийняті місцевою владою, скоріш за все, будуть більш ефективними. Все це надзвичайно важливо для успішної розробки і реалізації стратегічного плану розвитку об'єднаної територіальної громади [4].

Члени громади розуміють, що вони повинні не просто жити, вирішуючи поточні проблеми, але й мати чіткий план розвитку і рухатися за

ним. Планування розвитку територіальних громад буде успішним, коли у громадах будуть формуватися стратегічні плани. Громада має самостійно поставити мету і досягти її спільною працею. Тільки таким чином громади зможуть знайти себе на економічній, культурній карті країни [1].

Разом з тим, як показує практика об'єднаних територіальних громад Уманського району, що активний діалог між органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, підприємницькими структурами з такого важливого питання, що зачіпає інтереси всієї територіальної громади, як формування бачення майбутнього стану своєї території та шляхів його досягнення дозволили, перш за все, підвищити авторитет органів місцевого самоврядування, зробити передбачуваними і зрозуміти їх дії для всіх мешканців, а також пробудити в територіальній громаді почуття своєї причетності до рішень, які зорієнтовано на ефективний розвиток своїх територій.

Залучення різних суб'єктів місцевого розвитку до процесу стратегічного планування структурує і організовує територіальну громаду. За нових умов нового бачення сталого розвитку громади докорінні позитивні зміни якості життя мешканців громад шляхом заміни системи управління, підвищення конкурентоспроможності економіки, інвестиційної привабливості, ефективного використання ресурсів, узгодження інтересів влади, громади та бізнесу, створення максимальної кількості робочих місць за рахунок реалізації переваг конкурентоспроможності громади у порівнянні з періодом до об'єднання стало реальним кроком до подолання таких явищ, як недовіра людей у можливість «спільної справи». Це все є серйозним внеском у підвищенні ролі людського потенціалу територіальної влади.

Дуже часто залучення громадян до стратегічного планування стає ефективним методом знаходження і використання додаткових місцевих ресурсів. Саме обґрунтоване стратегічне планування дає можливість чиновникам, менеджерам і громадянам активно планувати майбутнє, а не

просто реагувати на події, які вже наступили. Застосування стратегічного планування на місцевому рівні допомагає керівникам державного сектору бачити перспективу і управляти нею в суспільних інтересах. Це підвищує імідж влади в очах тих, кому вона служить [2].

Для проведення стратегічного планування громади Уманщини використовували інтегрований підхід, який передбачав поєднання секторальної (галузевої), територіальної (просторової) та управлінської складових. Враховувалися також економічна складова (з огляду на її нинішнє благополуччя та існуючі загрози) та гендерний підхід (зокрема щодо бюджетування).

Залучення громадян до участі в стратегічному плануванні місцевого розвитку узгоджувався з відповідними обласними документами, а також іншими довгостроковими, середньостроковими та короткостроковими прогнозними та програмними документами і все це здійснювалось з дотриманням відповідних принципів, а саме: об’єктивності – використання (за можливістю) даних органів державної статистики та інших центральних і місцевих органів виконавчої влади яких реально досягти та які можливо оцінити; безперервності – залучення громадян, співпраця влади і громади має проводитися; відкритості – інформація має бути донесена до представників різних соціальних груп громадськості, місцевих лідерів, до всіх зацікавлених в отриманні інформації учасників процесу розробки концепції стратегічного планування спрямовану на залучення внутрішніх резервів розвитку громади; обґрунтованості та доцільності – документ повинен розроблятися на основі чітко визначених цілей розвитку та економічно обґрунтованих завдань та проектів, що сприяють її досягненню із використання світового досвіду у сфері програмування економічного і соціального розвитку; відкритості та прозорості – громадськості та підприємцям забезпечується безпосередній доступ до засідань робочої групи, вони долучаються до розробки цілей та завдань тощо [2].

Перспективами в подальшому, на нашу думку є розробляти та удосконалювати способи й механізми, які стимулюють людей до масової самоорганізації, залучати їх до процесів планування розвитку громад, сільських територій. Це допоможе знайти шлях до гармонізації політичних, соціальних, економічних інтересів, що в кінцевому плані призведе до зростання економічного розвитку своєї території. Все вище зазначене буде сприяти довірі з боку громадськості, як до місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування. Колективна участь громади сприятиме створенню атмосфери взаємної довіри (міжособистісної та довіри до влади), формуванню соціального капіталу та корпоративної культури, а в подальшому – реалізації проектів та заходів стратегії.

Література

1. Берданова О.В., Вакуленко В.М. та інші Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади / О.В. Берданова, В.М. Вакуленко, І.В. Валентюк, В.С. Кулібіда, А.Ф. Ткачук. Навчальний посібник. Інститут громадського суспільства. Київ. 2017.
2. Берданова О. Стратегічне планування місцевого розвитку: практичний посібник / О. Берданова, В. Вакуленко. К. : ТОВ «Софія-А». 2012. 88 с. (Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO).
3. Тарасюк О.А., Міщук Є.В., Рицко О.І. Визначення проблем та стратегія управління розвитком територій об'єднаних територіальних громад / О.А. Тарасюк, Є.В. Міщук, О.І. Рицко // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2018ю № 2.
4. Ільченко Н.В. Концепція участі та методи залучення населення до розвитку територіальної громади / Н. В. Ільченко // Державне управління: удосконалення та розвиток. 2010. №7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2010_7_7